

ZESTAWIENIE WYNIKÓW DLA MŚP W ZAKRESIE WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ NA ROK 2019

Streszczenie

ZESTAWIENIE WYNIKÓW DLA MŚP W ZAKRESIE WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ NA ROK 2019

Na zlecenie

*Urzędu Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej (EUIPO)
sporządził KPMG Hiszpania*

Październik 2019 r.

Streszczenie

ZESTAWIENIE WYNIKÓW DLA MŚP
W ZAKRESIE WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ NA ROK 2019

Silna i stabilna gospodarka jest niezbędna do osiągnięcia celów Unii Europejskiej (UE), tak jak małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) są niezbędne do zapewnienia tworzenia miejsc pracy i wzrostu gospodarczego w UE.

Nie można przeceniać znaczenia MŚP dla gospodarki UE. W rocznym sprawozdaniu z lat 2017/2018 dotyczącym MŚP w UE⁽¹⁾ wykazano, że zatrudniają one 2 na 3 pracowników i zapewniają 57% wartości dodanej w UE. Szacuje się jednak, że tylko około 30-60% MŚP przetrwa dłużej niż 5 lat działalności. Aby pomóc gospodarce UE, MŚP potrzebują wsparcia, aby wydłużyć ten okres, a jednym z głównych powodów umożliwiających przedsiębiorstwom przetrwanie i rozwój jest innowacyjność.

Innowacyjność pozwala małym firmom umacniać się i rozwijać, a także zatrudniać więcej ludzi, przekładając się w efekcie na większą i silniejszą gospodarkę UE. Dlatego należy zachęcać do innowacyjności w MŚP, aby wspierać starania Komisji w zakresie inteligentnego i zrównoważonego wzrostu gospodarczego.

Własność intelektualna (WI) odgrywa ważną rolę w promowaniu innowacyjności, ponieważ podmiotom inwestującym czas, wysiłki i pieniądze w innowacyjność zapewnia mechanizm ochrony i czerpania z niej korzyści.

We wspólnym projekcie EUIPO i Europejskiego Urzędu Patentowego (EPO) „Przedsiębiorstwa wysokiego wzrostu i prawa własności intelektualnej”⁽²⁾ stwierdzono, że MŚP z zarejestrowanymi prawami własności intelektualnej (PWI) mają o 21% więcej szans na doświadczenie wzrostu w późniejszym okresie i o 10% więcej szans, aby stać się przedsiębiorstwami wysokiego wzrostu. Ponadto te spośród MŚP, które korzystają z bogatych zasobów PWI, mają jeszcze większe szanse na osiągnięcie wysokiego wzrostu gospodarczego.

W 2016 r. EUIPO opublikowało pierwsze zestawienie wyników dla MŚP w zakresie własności intelektualnej, aby przedstawić pewien wgląd w to, dlaczego MŚP rejestrują lub nie rejestrują PWI i jakie napotykają problemy związane z PWI. Badanie przytaczano w szeregu dokumentów programowych zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym, m.in. w unijnym dokumencie roboczym służb Komisji pt. „Promowanie innowacyjności i wzrostu poprzez działanie na rzecz wykorzystania praw własności intelektualnej przez MŚP”⁽³⁾.

W ramach zobowiązania do aktualizacji swoich głównych badań co 3 lata europejskie obserwatorium do spraw naruszeń praw własności intelektualnej (obserwatorium) zleciło w KPMG przeprowadzenie

⁽¹⁾ [Sprawozdanie 2017/2018 dot. MŚP w UE.](#)

⁽²⁾ [Przedsiębiorstwa wysokiego wzrostu i prawa własności intelektualnej.](#)

⁽³⁾ [Dokument roboczy służb Komisji pt. „Promowanie innowacyjności i wzrostu poprzez działanie na rzecz wykorzystania praw własności intelektualnej przez MŚP”.](#)

nowego badania w 2019 roku na temat postaw MŚP wobec PWI. Celem badania jest lepsze zrozumienie postrzegania i stosowania PWI przez MŚP. Zapewni to decydentom aktualną i użyteczną podstawę faktograficzną, dzięki której możliwe będzie opracowywanie strategii podnoszenia świadomości i stosowania PWI.

Wykorzystując dane Eurostatu, EUIPO dobrało reprezentatywną próbę warstwową MŚP ze wszystkich 28 państw członkowskich UE. Próbę dobrano tak, by zawierała nadpróbę MŚP z PWI w porównaniu z populacją ogólną (średnio 50% właścicieli PWI), żeby można było zebrać odpowiednie wyniki dotyczące kwestii związanych z posiadaniem PWI.

Ogółem przeprowadzono 8349 wywiadów z MŚP, obejmujących wiele sektorów oraz wielkości przedsiębiorstw i krajów. Dla większości analiz w niniejszym sprawozdaniu MŚP podzielono na dwie podgrupy: podmioty, które oświadczyły, że są właścicielami PWI (4401) i podmioty, które oświadczyły, że nie są właścicielami PWI (3948).

Analogicznie do badania z 2016 roku dotyczącego wyników dla MŚP w zakresie PWI wywiady z MŚP przeprowadzono telefonicznie z opcją ukończenia procesu online. Kwestionariusz był dostępny w 23 językach UE, a wywiady przeprowadzono w języku wybranym przez MŚP.

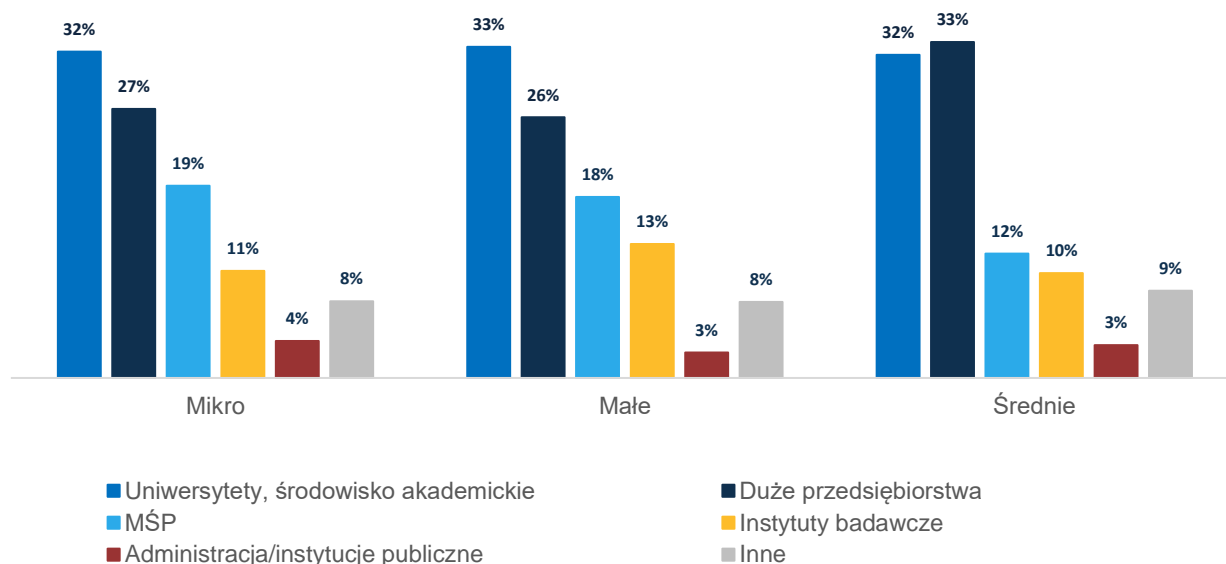
Najważniejsze ustalenia

Innowacyjność – postrzeganie a rzeczywistość

Innowacyjność jest niezbędna dla rozwoju gospodarczego, a większość MŚP (58%) twierdzi, że jest innowacyjna. Istnieje większe prawdopodobieństwo, że właściciele PWI będą bardziej innowacyjni, przy czym 73% twierdzi, że tak jest, w porównaniu z 42% podmiotów niebędących właścicielami PWI. Większość innowacji dotyczy rozwoju nowych produktów, przy czym w tej dziedzinie innowacje wprowadza 63% właścicieli PWI i 31% podmiotów niebędących właścicielami PWI.

Ponadto właściciele PWI prawie dwukrotnie częściej niż podmioty niebędące właścicielami PWI współpracują z innymi organizacjami nad nowymi innowacjami. Najczęstszymi partnerami właścicieli PWI w zakresie współpracy są uniwersytety i środowiska akademickie, zaangażowane w prawie jednej trzeciej przypadków (32%). Podmioty niebędące właścicielami PWI wolą współpracować z dużymi przedsiębiorstwami (34%).

Partnerzy współpracujący z właścicielami PWI wg wielkości przedsiębiorstwa

W przypadku właścicieli PWI zarejestrowane PWI są w prawie połowie przypadków (46%) owocem współpracy i w 76% są oni właścicielami lub współwłaścicielami PWI. Ta grupa uważa, że znaki towarowe to najważniejsze PWI, przy czym 58% twierdzi, że znaki towarowe mają „duże” znaczenie dla ochrony ich możliwości uzyskiwania przewagi konkurencyjnej z ich działalności innowacyjnej.

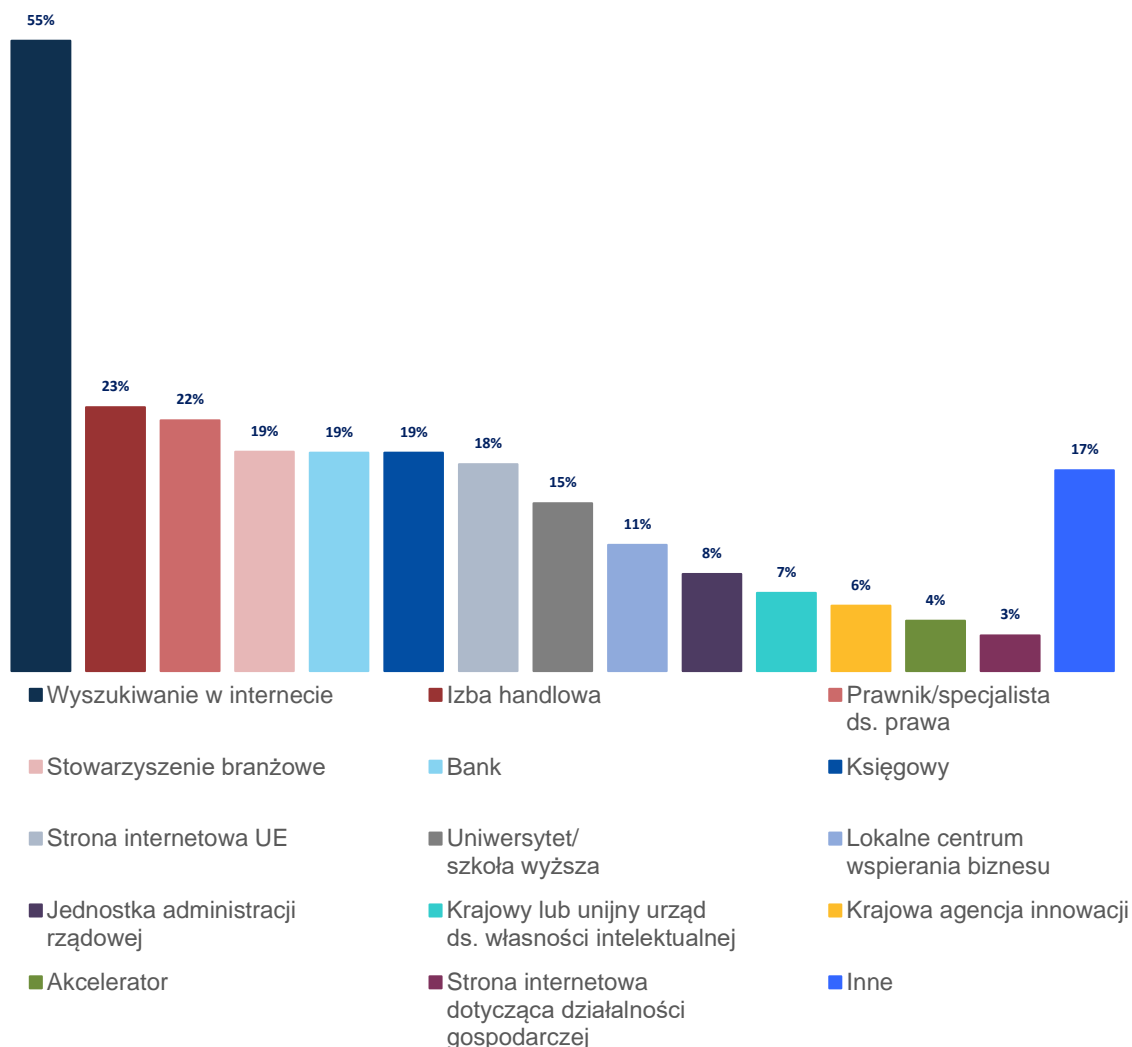
Porównanie znaczenia nadawanego przez właścicieli PWI środkom ochrony (2016-2019)

PRAWA WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ	2019	2016
Znak towarowy	58%	38%
Patent	32%	16%
Prawa autorskie	21%	16%
Wzór	24%	22%
Oznaczenie geograficzne	12%	14%
Prawo hodowcy / prawo do ochrony odmian roślin	7%	2%
Topografia układu scalonego	6%	1%
Wzór użytkowy	11%	7%

Znajomość PWI i źródła informacji

Istnieje wiele źródeł informacji wspierających przedsiębiorstwa, a tym ostatnim często trudno jest wiedzieć, gdzie ich szukać. Najczęściej wykorzystywanym źródłem informacji dla rozwoju biznesu w przypadku MŚP będących właścicielami PWI jest Internet, przy czym 55% podmiotów z tej grupy korzysta z tej metody. Na kolejnych miejscach znajdują się takie źródła jak izby handlowe (23%) i radcy prawni (22%).

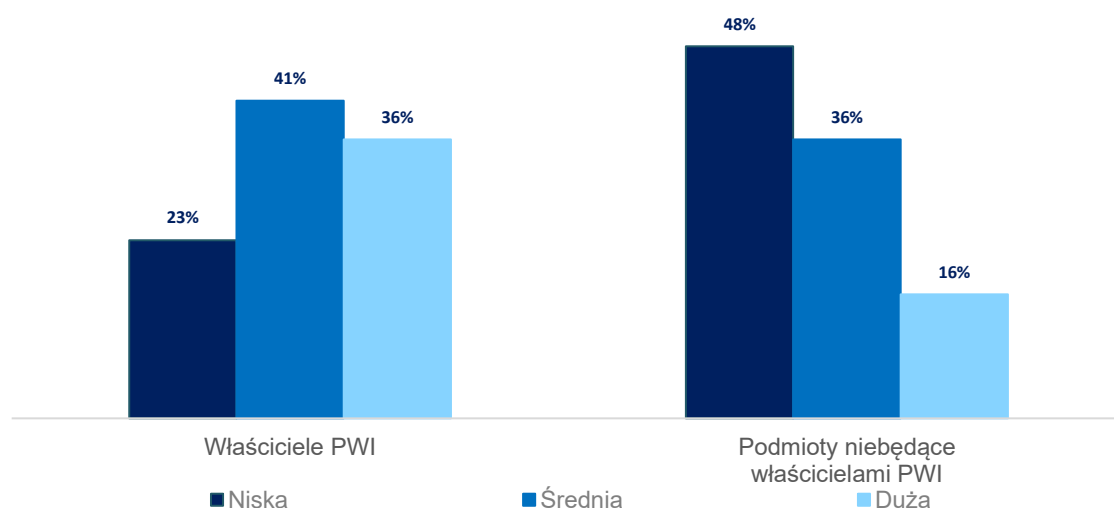
Źródła informacji na potrzeby rozwoju działalności gospodarczej przez właścicieli PWI

Niemniej jednak szukając informacji konkretnie odnoszących się do rejestracji PWI, właściele PWI chętniej sięgają po wsparcie prawników (50%). Jedyne 19% podmiotów niebędących właścicielami PWI poszukiwało informacji przed podjęciem decyzji o nierejestrowaniu. Preferowanym źródłem informacji był Internet – tę opcję wybrało 26% poszukujących porad.

Pierwszym krokiem do wykorzystania własności intelektualnej jest zrozumienie, czym ona jest i jaki ma wpływ na działalność gospodarczą. Zgodnie z oczekiwaniami MŚP będące właścicielami PWI lepiej znają te prawa niż podmioty niebędące właścicielami PWI: 77% właścicieli PWI zna je umiarkowanie lub bardzo dobrze, w porównaniu z 52% podmiotów niebędących właścicielami PWI.

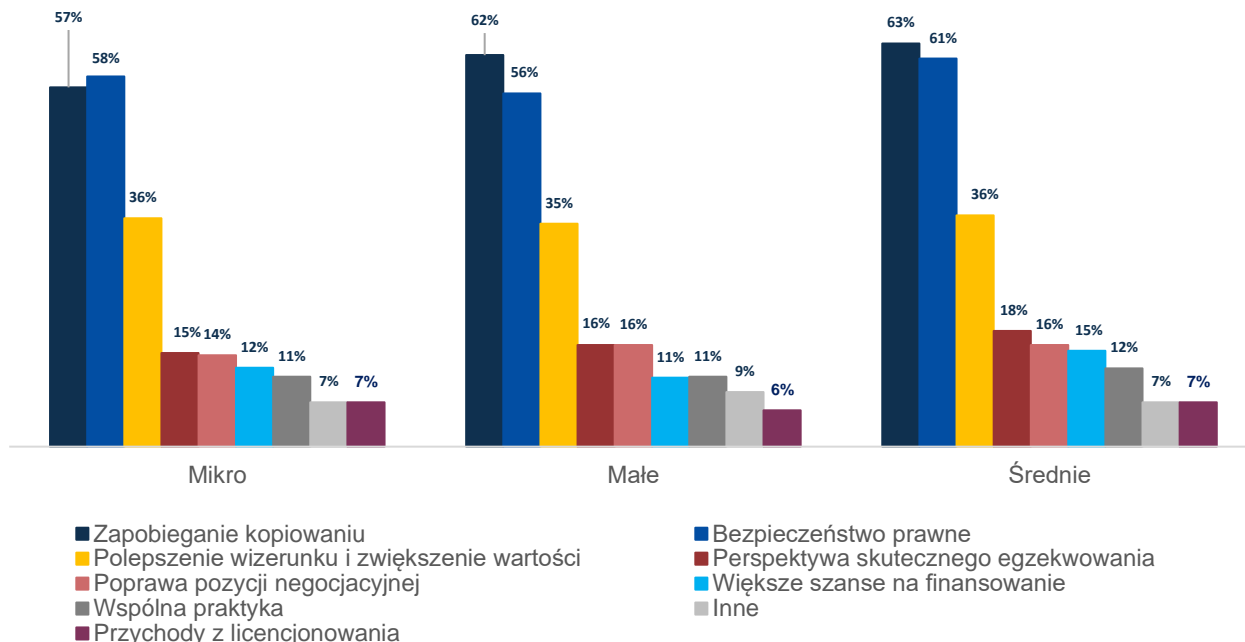
Znajomość PWI wg rodzaju przedsiębiorstwa

Powody i skutki decyzji o rejestracji PWI

Jednym z kluczowych czynników intensywniejszego wykorzystania PWI jest poprawa zrozumienia korzyści wynikających z tych praw. Główne powody rejestracji PWI, jakie MŚP będące właścicielami PWI podały dla rejestracji tych praw, to zapobieganie kopiowaniu (59%), zwiększone bezpieczeństwo prawne (58%) i poprawa wizerunku i wartości firmy (36%). Gdy dokonano analizy według wielkości przedsiębiorstwa, kolejność dla MŚP pozostaje taka sama. Jednak mikropodmioty kładą większy nacisk na znaczenie bezpieczeństwa prawnego niż na zapobieganie kopiowaniu.

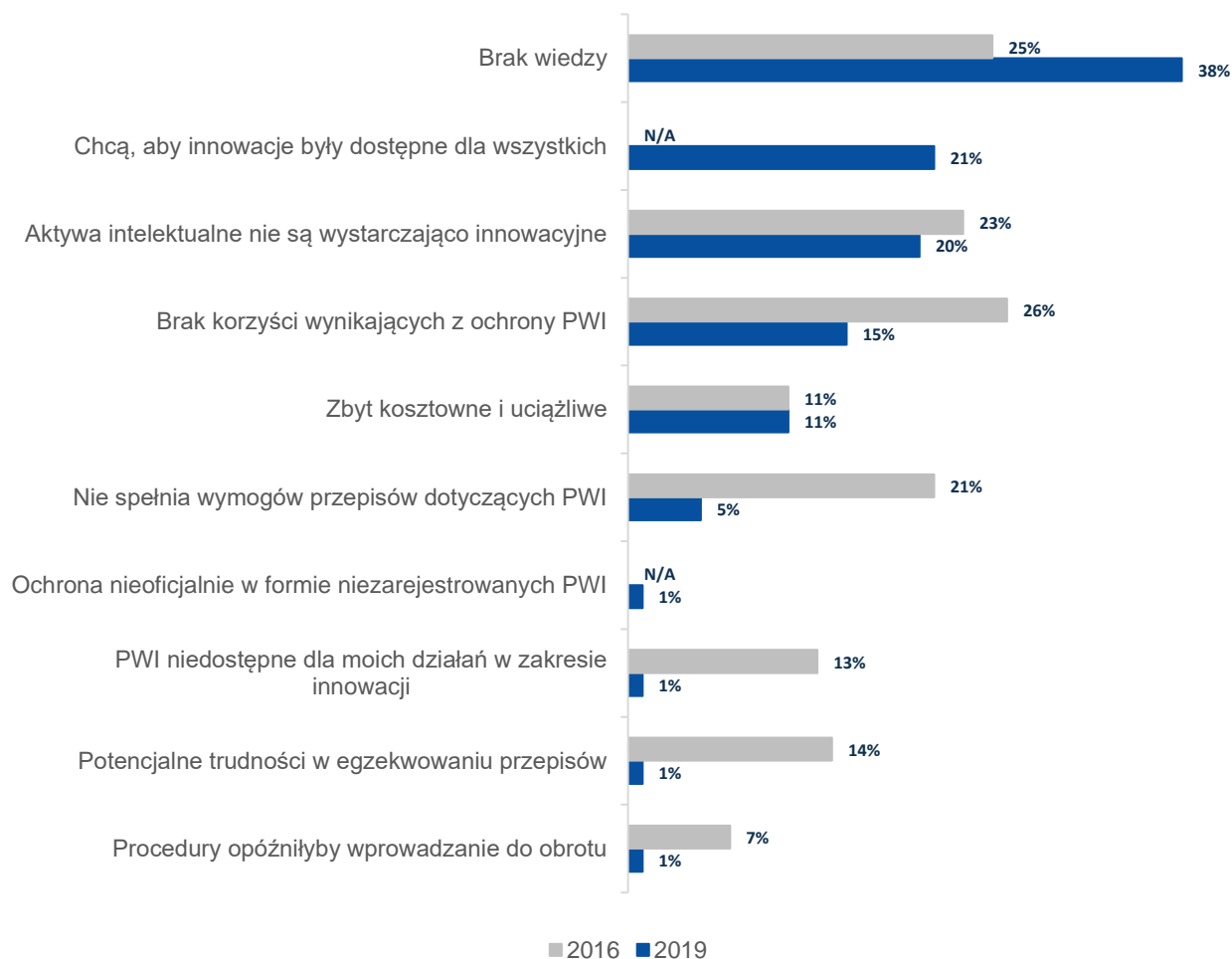
Główne powody rejestracji PWI wg wielkości przedsiębiorstwa

Po rejestracji 54% właścicieli deklarowało pozytywny wpływ. Główne zidentyfikowane skutki to poprawa reputacji (52%), obrotów (39%) i możliwość wejścia na nowe rynki (37%). Tylko 1% właścicieli PWI zaobserwowało negatywne skutki, przy czym 53% z nich wskazywało nadmierne wydatki (czas i pieniądze) na rejestrację. Nie jest to jednak powszechny pogląd, bo 61% właścicieli PWI twierdzi, że nie miało żadnych trudności przy rejestracji PWI.

W przypadku podmiotów niemających zarejestrowanych PWI głównym powodem niedokonania rejestracji był brak wiedzy o tym, czym jest własność intelektualna i jakie wynikają z niej korzyści. Odsetek podający ten powód wzrósł z 25% w 2016 r. do 38% w 2019 r. W rzeczywistości, 61% podmiotów niebędących właścicielami PWI rozważyłoby rejestrację, gdyby lepiej rozumiało PWI. Drugi najbardziej popularny powód niedokonania rejestracji w 2019 r. jest bardziej altruistyczny – 21% MŚP chciało, by ich innowacje były bezpłatnie dostępne dla wszystkich pragnących z nich korzystać.

Główne powody nierejestrowania PWI podane przez podmioty niebędące właścicielami PWI

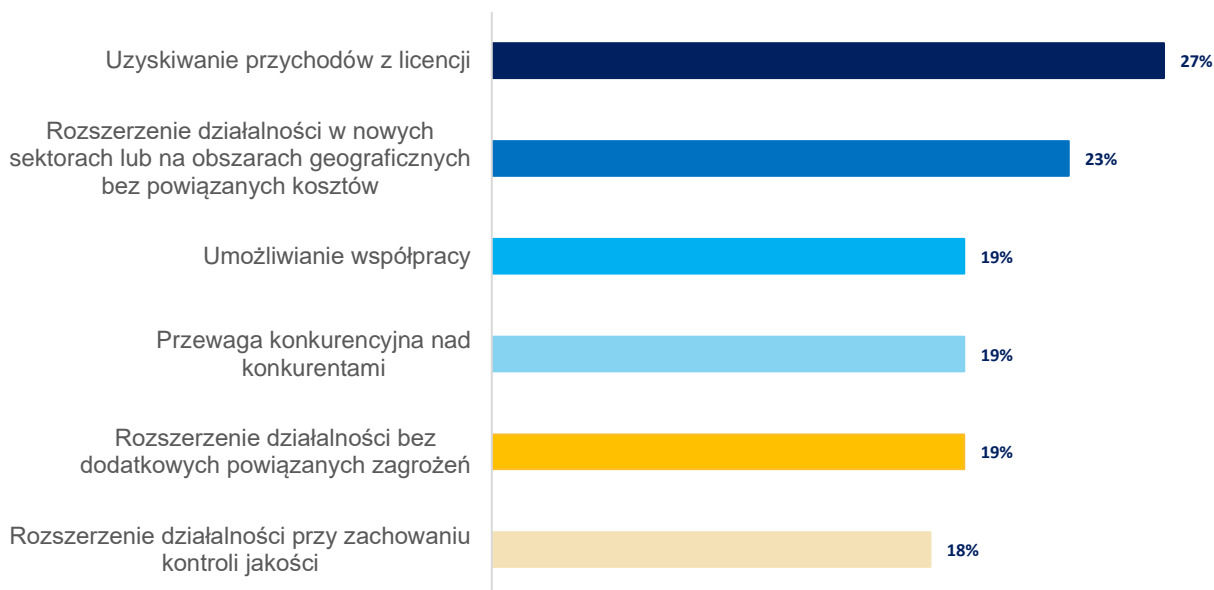
Monetyzacja innowacji

PWI są często postrzegane przez MŚP jako raczej koszt niż inwestycja, ponieważ wartość dodana jest często nierozumiana. Jedynie 25% podmiotów średniej wielkości będących właścicielami PWI dokonało profesjonalnej wyceny swoich aktywów niematerialnych, a wartość ta spada do 20% w przypadku małych i mikroprzedsiębiorstw będących właścicielami PWI.

Ogólny brak zrozumienia tego, jak zmaksymalizować potencjał PWI, jest widoczny w wielu MŚP, które próbowały pozyskać środki finansowe na podstawie swoich aktywów niematerialnych. Choć dostęp do środków finansowych stanowi jeden z największych problemów dla MŚP, tylko 13% właścicieli PWI spróbowało pozyskać środki finansowe, wykorzystując swoje aktywa niematerialne. Jednak patrząc na to optymistycznie, 9% z nich się powiodło.

Jeśli chodzi o komercjalizację, 24% ankietowanych właścicieli PWI, z którymi przeprowadzono wywiady, podpisało umowę licencyjną obejmującą PWI, przy czym 71% z podmiotów udzieliło licencji na swoje PWI innym organizacjom. Głównymi powodami tego było uzyskanie dodatkowych przychodów (27%) i ekspansja na nowe obszary (sektory i obszary geograficzne) bez ponoszenia związanych z tym kosztów (23%).

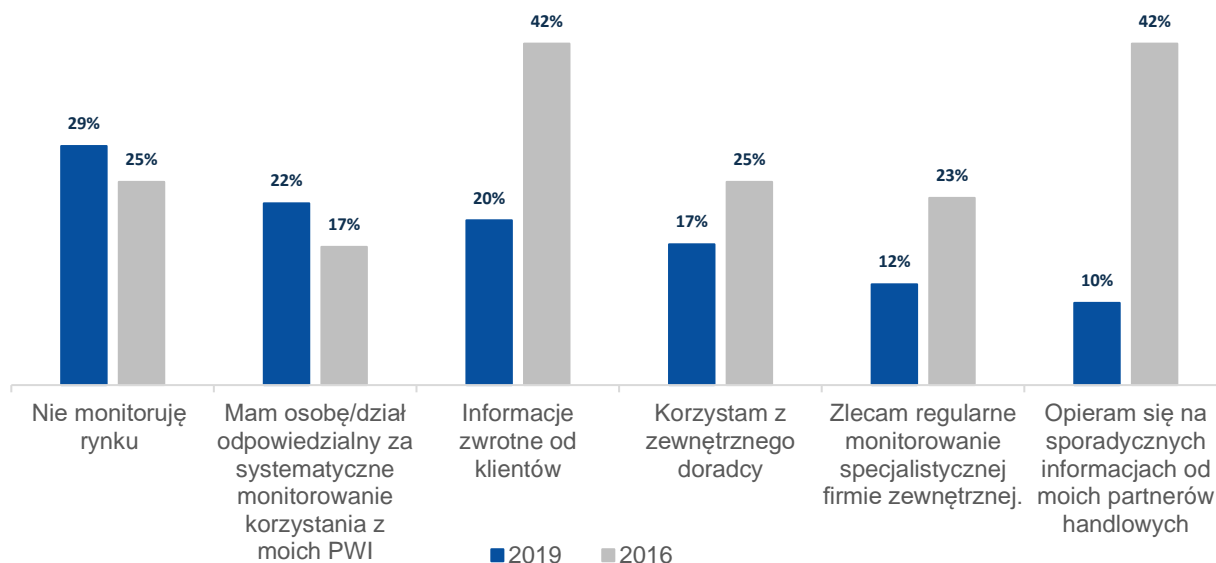
6 głównych powodów udzielania licencji dot. PWI przez właścicieli PWI

Egzekwowanie przepisów

Naruszanie zarejestrowanych PWI może budzić obawy MŚP. Około 55% właścicieli PWI twierdzi, że największym zagrożeniem dla ich PWI w nadchodzącym roku jest kopiowanie przez konkurentów. Jednak 29% właścicieli PWI nie robi zupełnie nic, by monitorować rynek pod kątem naruszania PWI. W przypadku podmiotów monitorujących rynek najczęściej stosowane metody to wyznaczenie pracownika lub działu zajmującego się monitorowaniem wykorzystania (22%) oraz korzystanie z informacji zwrotnych otrzymywanych od klientów (20%).

Działania stosowane przez MŚP w celu monitorowania naruszenia PWI (2016-2019)

Odsetek MŚP, które ucierpiały wskutek naruszenia PWI w ostatnich 3 latach, spadł z 31% w 2016 r. do 24% w 2019 r. Najczęściej naruszonym prawem były znaki towarowe (48%), a po nich patenty (24%). Najczęstsze skutki naruszenia PWI określono jako utratę obrotów (33%) i zaszkodzenie reputacji (27%).

Biorąc pod uwagę szkodę, jaką może spowodować naruszenie praw, niepokojącą tendencją, jaką zaobserwowano, stanowi fakt, że prawie połowa (48%) MŚP wciąż nie podejmuje działań, aby uniknąć naruszenia PWI innych przedsiębiorstw. W grupie firm, które to robią, najczęstszymi działaniami są konsultacje z radcami prawnymi (16%) i przeprowadzanie badań online (12%).

Porównanie działań podejmowanych przez MŚP w celu uniknięcia naruszenia PWI osób trzecich

W badaniu podkreśla się, że główną barierą powstrzymującą MŚP przed rejestrowaniem praw własności intelektualnej jest brak wiedzy o tym, czym jest własność intelektualna i jakie korzyści może ona im przynosić. Wiele MŚP chętnie przyjmuje informacje, które będą wspierać ich działalność, ale nadal istnieje potrzeba zwiększenia świadomości korzyści wynikających z PWI.

Aby nadal wspierać rozwój MŚP w opisanym otoczeniu, informacje na temat zwiększania świadomości w zakresie PWI powinny pokazywać ich pozytywne skutki dla działalności MŚP. Wiadomości na ten temat należy udostępniać w miejscach i kanałach stosowanych przez MŚP. Badanie wskazuje, że kanały te są często różne dla właścicieli i podmiotów niebędących właścicielami PWI a także mogą się znacznie różnić w zależności od kraju, dlatego konieczne jest zindywidualizowane podejście do upowszechniania wiedzy..

ZESTAWIENIE WYNIKÓW DLA MŚP W ZAKRESIE WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ NA ROK 2019

Streszczenie

Październik 2019 r.